

Ruotuväen Kutsuntaliite 2010

Niko Ranta

Opinnäytetyö
Journalismin koulutusohjelma
2011

Journalismin koulutusohjelma

Tekijä Niko Ranta	Aloitusvuosi 2010
Opinnäytetyön nimi Ruotuväen Kutsuntaliite 2010	Sivu- ja liitesivumäärä 27 + 16
Ohjaaja Miisa Jääskeläinen	
<p>Tässä raportissa esitellään opinnäytetyönä toteutettu vuoden 2010 Kutsuntaliite, jonka toimeksiantajana on ollut puolustusvoimien uutislehti Ruotuväki. Opinnäytetyön tavoitteena on ollut tehdä kutsuntavelvollisille miehille valokuvapainotteinen, visuaalinen ja helppolukuinen liite, jossa esitellään syksyllä järjestettäviä kutsuntoja sekä puolustusvoimien toimintaa.</p> <p>Liitteen materiaali on kerätty haastatteluista, nettisivuilta ja aikaisemmista Kutsuntaliitteistä. Kutsuntaliite on jaettu kutsuntavelvollisille Ruotuväki-lehden välissä vuoden 2010 heinäkuussa. Painosmäärä on yli 60 000 kappaletta.</p> <p>Raportissa kuvataan ja arvioidaan liitteen suunnittelu- ja toteutusprosessi, sekä perustellaan tehtyjä juttu-, kuvitus-, ja taittoratkaisuja teoreettisten lähteiden perusteilla.</p>	
Asiasanat Liite, kuvajournalismi, taitto, juttutyypit, toimittaja	

Degree programme of journalism

<p>Author Niko Ranta</p>	<p>Year of entry 2010</p>
<p>The title of thesis Ruotuväen Kutsuntaliite 2010</p>	<p>Number of pages and appendices 27+16</p>
<p>Supervisor Miisa Jääskeläinen</p> <p>In this report is presented a supplement to the Ruotuväki magazine called Kutsuntaliite which is made as a thesis. The assignment for this thesis was given by Ruotuväki magazine. The aim has been to do a supplement which would contain a lot of photographs and it should be visual and readable. The call-ups arranged in the fall and other activities of the Defence Forces are also presented in the supplement.</p> <p>The material of the supplement has been gathered from interviews, web pages and previous publications. The supplement has been delivered between the Ruotuväki magazine in July in 2010 to everyone who was liable for military service in the near future. Print run is over 60 000 copies.</p> <p>In the report the planning and the realization of the process is illustrated and evaluated. Articles-, artwork- and makeup conclusions are also explained based on theoretical sources.</p>	
<p>Key words A supplement, photographs, journalism, journalist, makeup</p>	

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Tietoperusta	2
3 Liitteen toteuttaminen	6
3.1 Työprosessin aikataulu.....	6
3.2 Juttujen kirjoittaminen.....	8
3.2.1 Pääjuttu	10
3.2.2 Aselajitartikkelit.....	11
3.2.3 Henkilöhaastattelu	12
3.2.4 Miten grafiikka ja juttu toimivat yhdessä?	12
3.2.5 Kohderyhmäartikkelit	13
3.2.6 Kaksi uutismaista juttua	13
3.2.7 Kysymys-vastaus-artikkeli.....	14
3.2.8 Ruotsinkielinen artikkeli	14
3.3 Kuvittaminen	14
3.4 Taittäminen	15
3.4.1 Etu- ja takasivu	17
3.4.2 Sivut 2–3	18
3.4.3 Sivut 4–7	19
3.4.4 Sivut 8–9	21
3.4.5 Sivut 10–11	21
3.4.6 Sivut 12–13.....	21
3.4.7 Sivut 14–15.....	22
4 Työn arviointi	23
4.1 Jutut.....	23
4.2 Kuvat.....	23
4.3 Taitto.....	24
4.4 Prosessin arviointi	24
Lähteet.....	25
Liitteet.....	27

1 Johdanto

Tein opinnäytetyönäni vuoden 2010 Kutsuntaliitteen, jonka toimeksiantajana oli puolustusvoimien virallinen uutislehti Ruotuväki. Kutsuntaliite on suunnattu kutsuntavollisille miehille, joille liite on lähetetty Ruotuväki-lehden välissä vuoden 2010 heinäkuussa. Painosmäärä oli yli 60 000 kappaletta. Liite esittelee syksyllä järjestettäviä kutsuntoja sekä puolustusvoimien toimintaa.

Vastasin Kutsuntaliitteen suunnittelusta, kirjoittamisesta ja kuvittamisesta. Taitoin 16-sivuisen liitteen lehden graafikon Lassi Vehviläisen kanssa. Tavoitteenani oli tehdä liite, joka oli valokuvapainotteinen, visuaalinen ja helppolukuinen. Haasteenani oli pitää kiinni sovituista aikatauluista ja laatuvaatimuksista. Pääesikunnan tiedotusosaston julkaisemaa Ruotuväkeä on julkaistu vuodesta 1962 lähtien. Lehti ilmestyy 22 kertaa vuodessa ja levikki on noin 28 000 kappaletta. Suoritin oman asepalvelukseni Ruotuväessä vuonna 2007.

Kutsuntaliitteen on oltava korkealaatuinen ja selkeä, koska kutsunnoissa nuoria houkuttellaan suorittamaan asepalvelus. Liite oli siis viestinnällisesti tärkeä Ruotuväki-lehdelle, sillä miesten yleinen asevelvollisuus saa vahvan kannatuksen Suomessa. Vuonna 2008 tehdyn tutkimuksen mukaan yleistä asevelvollisuutta kannatti 74 prosenttia suomalaisista. (Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta 2008, 8.)

Kutsuntaliitteen aineisto on kerätty haastatteluista, internetsivuilta ja aikaisemmista Kutsuntaliitteistä. Olen painottanut jutuissani varusmiesten haastatteluja, jotta kutsuntaikäiset pystyisivät samaistumaan haastateltavien näkemyksiin. Hyödynsin liitteen teossa ennen kaikkea omia kokemuksiani armeijasta. Minulla oli myös hyvät kontaktit puolustusvoimien asiantuntijoihin, sillä olen seurannut intensiivisesti puolustusvoimia koskevaa uutisointia viimeisen neljän vuoden ajan.

Tässä raportissa kuvaan ja arvioin liitteen suunnittelu-, ja toteutusprosessin. Perustelen tekemiäni kuvitus-, kirjoitus- ja taittoratkaisuja teoreettisten lähteiden avulla. Analysoin myös lopputulosta sekä pohdin niitä asioita, jotka olisin voinut tehdä toisin.

2 Tietoperusta

Tässä luvussa kerron ne seikat, jotka minun oli huomioitava ennen kirjoittamis-, kuvittamis- ja taittamisprosessia. Minun oli tiedostettava liitteen tekniset vaatimukset, ymmärrettävä visuaalisen suunnittelun, kuvien, typografian, värin, sommittelun ja taiton merkitykset painotuotteelle. Minun oli pohdittava myös toimittajan työskentelytapoja, tiedonhankintamenetelmiä sekä erilaisia juttutyyppejä. Havainnollistan näitä asioita teoreettisten lähteiden avulla. Luvussa 3 perustelen ja analysoin tekemiäni Kutsuntaliitteen ratkaisuja kirjallisiin lähteisiin nojautuen.

Minulle kerrottiin, että Kutsuntaliite julkaistaisiin Ruotuväki-lehden välissä erillisenä irtoliitteenä. Yhden sivun kooksi määriteltiin A4. Liitteet keskittyvät yleensä johonkin erityisteemaan, ja minun aiheenani oli puolustusvoimien kutsunnat. Liitteissä on tyypillisesti mainoksia ja ilmoituksia, mutta Kutsuntaliitteeseen niitä ei tullut, koska valtion julkaisema lehti ei mainosta painotuotteissaan muita yrityksiä. (Kuutti 2006, 117.) Irtoliitteen teknisinä vaatimuksina ovat yksi suora sivu sekä kaksi suorakulmaa, mikä piti huomioida liitteen suunnittelussa. Liitteen reunat eivät voineet olla esimerkiksi pyöreitä. (Aikakauslehtien Liitto 2009, 32.)

Visuaalinen, eli graafinen suunnittelu on liitteen kivijalka. Visuaalisen suunnittelun tärkeimpänä tehtävänä on varmistaa liitteen sisällöllisen viestin välittyminen lukijoille. Kun lähdin pohtimaan Kutsuntaliitteen ulkoasua, minun oli mietittävä seuraavia kysymyksiä. Kuka on julkaisun taustalla ja millaisen kuvan se haluaa itsestään välittää? Kenelle julkaisu on tarkoitettu? Mikä on julkaisun keskeinen viesti ja tarkoitus? Mikä on mielekkäin väline viestin välittämiseen sekä milloin olisi sopiva julkaisuajankohta? (Pesonen & Tarvainen 2003, 2–4.)

Taittamisella liitteelle luodaan ulkoasu, jossa tekstiaineistot ja visuaaliset elementit yhdistyvät yhdeksi kokonaisuudeksi. Hyvä taitto innostaa, motivoi ja kertoo, mikä on tärkeää ja mikä vähemmän keskeistä. Taitossa tehdään valintoja olennaisen ja epäolennaisen välillä. Hyvä taitto auttaa lukijaa samaan selkoa julkaisun sisällöstä. Nykyään taitto-työ tehdään julkaisu- tai piirrosohjelmien avulla. (Pesonen & Tarvainen 2003, 8.)

Liitteen taittamisessa on hyvä käyttää asettelumalleja, jotka toimivat sivusommittelun perustana ja pitävät ulkoasun yhtenäisenä. Asettelumallissa määritellään muun muassa marginaalit, palstojen määrä sekä palstojen leveydet. Marginaalit määrittelevät aineiston ja sivujen reunojen välisen etäisyyden. Palsta on puolestaan tekstirivien muodostama sivua kapeampi painoalan osa. (Pesonen & Tarvainen 2003, 8–11.)

Typografian avulla liitteelle luodaan puolestaan tunnelma, sävy ja tyyli. Laajasti ajateltuna typografia on julkaisun ulkoasu kokonaisuudessaan, jossa otetaan huomioon taittaminen, asettelumallit ja sommittelu. Suppeammassa mielessä kyseessä on kirjaintypografia, joka määrittelee esimerkiksi kirjaintyyppien- ja tyylin valinnan sekä palstojen määrittelyn. Ei olekaan samantekevää, mitä kirjaintyyppi- ja muotoilua julkaisussa käytetään. Typografian avulla voidaan vahvistaa ja tukea tekstin sanomaa. Eri kirjaintyypeillä, fonteilla, on oma luonteensa, miten ne toimivat tekstissä. (Pesonen & Tarvainen 2003, 12.)

Valokuvilla on liitteessä monia rooleja: ne helpottavat viestin perillemenoaa, kiinnittävät katsojan huomion ja houkuttelevat silmäilemään julkaisua entistä tarkemmin. Kuva voi olla koristeellinen, jolloin se luo julkaisulle ilmettä yhdessä sommittelun ja typografian kanssa. Valokuva voi olla myös informatiivinen, jolloin se tuo uutta tai tekstiä täydentävää tietoa. (Pesonen & Tarvainen 2003, 46–47.)

Väreillä on voimakas viesti, koska niillä voidaan osoittaa, korostaa, erottaa ja järjestellä eri asioita. Väreillä on lisäksi useita symbolisia merkityksiä. Esimerkiksi sinistä pidetään rauhoittavana värinä. Huomionarvoista on se, että tietokoneen näyttö ei voi esittää painovärejä täysin oikein, koska näyttö esittää värejä RGB-järjestelmään (Red, Green ja Blue) perustuen. Väripainatus pohjautuukin CMYK- (Cyan, Magenta, Yellow ja Key) tai johonkin muuhun painovärimenetelmään. Siksi tietokoneen näyttö kannattaa kalibroida, eli säätää ohjelmallisesti mahdollisimman lähelle painettuja värejä. (Pesonen & Tarvainen 2003, 54–57.)

Sommitelu liittyy taittoon, typografiaan ja kuvittamiseen, eli julkaisun suunnitteluun kokonaisuudessaan. Sommitelulla voidaan ohjata katsetta, herättää mielenkiintoa sekä välittää tunnelmia. Julkaisussa pinnan sommitelu syntyy tekstien sijoitteluista sekä tekstien ja kuvien suhteista. Myös kuvien liikesuunnat ja kuvien sommitelut vaikuttavat kokonaisuuteen. (Pesonen & Tarvainen 2003, 59–61.)

Painotuotteen asioiden ymmärtämisen lisäksi toimittajan on hallittava tekniikka, perehdyttävä kriittisesti aikamme yhteiskuntaan, oltava tiedonhaluinen, utelias, kuuntelutaitoinen sekä elegantti kirjoittaja, joka tulee toimeen ihmisten kanssa. Toimittajan työtä voi kutsua niin sanotuksi avoimeksi ammatiksi, johon voi päätyä ilman koulutustakin. Koulutuksen merkitys on kuitenkin korostunut vaativuustasojen noustua. (Suhola, Turunen & Varis 2005, 10–13.)

Journalistin ammattitaitoon kuuluu kyky uusiutua. Toimittajan täytyy innostua uusista aiheista ja yritettävä keksiä entistä parempia lehtijuttuja. Kaikki on kuitenkin kiinni ideoinnista. Ilman kunnon ideaa lehtijuttu on todennäköisesti pelkkää pölyistä paperia. Lehtijuttu lähteekin liikkeelle kunnon ideasta, jonka tärkein voimavara on mielikuvituksen käyttö sekä luovuus. (Suhola ym. 2005, 41–42.) Ideoiden jatkeeksi toimittajan on kerättävä juttuihinsa riittävästi materiaalia, sillä luettava juttu rakentuu hyvän aineiston varaan. Toimittaja tarvitsee riittävän monia uutislähteitä, kuten arkistoja, tilastoja, tutkimuksia, kansalaisia, internetiä ja niin edelleen. Lähteisiin on kuitenkin suhtauduttava kriittisesti ja toimittajan on erotettava väärät tiedot oikeista. Minun oli muistettava myös se, että lähdesuojaa ei saa rikkoa. Toimittaja ei koskaan paljasta henkilölähteitään, ei edes kollegallekaan. (Suhola ym. 2005, 53.)

Journalistin työ vaatii myös juttulajien, eli genrejen tuntemista. Genret muuttuvat jatkuvasti, mutta olennaista niissä on kuitenkin se, että juttutyypeillä on viestinnällinen tehtävä. Esimerkiksi kritiikki antaa mahdollisuuden analyttiseen otteeseen, kun taas uutinen välittää nopeasti tietoa. Juttutyypit voidaan jakaa kahteen ryhmään: on reporttaasin, taustajutun, haastattelun ja uutisen kaltaisia viihdyttäviä tai tiedottavia juttuja. Lisäksi on keskusteluita herättäviä juttuja, kuten artikkeleita, kolumneja, mielipidekirjoi-

tuksia, arvosteluja ja pääkirjoituksia. (Suhola ym. 2005, 98–99.) Pureudun juttutyyppeihin lisää luvussa 3.2.

Toimittaja tarvitsee tietoutta ja ajattelukykyä tuottaakseen journalistisesti perusteltua tekstiä. Toimittajan täytyy todella harkita, mihin järjestykseen hän asettaa jutun eri faktat sekä osat, jotta työn jälki olisi hyvää. Lisäksi otsikon tärkeyttä ei voi vähätellä jutussa: se joko houkuttelee tai ei innosta lukemaan tekstiä. Jutun tärkein asia puolestaan ilmaistaan parissa ensimmäisessä kappaleessa, eli ingressissä. Lehtijutun ydin on leipäteksti, joka luettavuuden kannalta kohoaa muita tekstin elementtejä tärkeämmäksi. Väliotsikot rytmittävät tekstiä sekä antavat osviittaa tekstin jatkosta. (Suhola ym. 2005, 126–138.) Palaan kirjoittamiseen tarkemmin luvussa 3.2.

Jutun kirjoittamisen jälkeen toimittajan on vielä hiottava tekstiä ja tarkistettava vähintään numerotiedot sekä henkilöiden kirjoitusasu kohta kohdalta. Jotta haastateltava ei pääsisi syyttelemään sanomiensa vääristelystä, jutut kannattaa joskus oikoluettaa tai sen osia etukäteen. Jutun huolellisen tarkastamisen tärkeyttä ei voi siis vähätellä. (Suhola ym. 2005, 141–146.)

3 Liitteen toteuttaminen

Käsittelen tässä luvussa liitteen syntymis- ja toteutusprosessin. Havainnollistan liitteen aikataulun sekä perustelen, miten ja miksi olen valinnut kirjoitettavat aiheet sekä ottamani valokuvat. Pohdin myös juttujen ja kuvien tarkoituksia. Kerron lisäksi, miten liitteen visuaalinen taitto syntyi yhdessä Ruotuväki-lehden graafikon Lassi Vehviläisen kanssa. Nojaudun perusteluissani pitkälti kirjallisiin lähteisiin sekä omiin tuntemuksiini.

3.1 Työprosessin aikataulu

Liitteen tekemiselle oli varattu aikaa reilut pari kuukautta. Siksi aikataulu täytyi suunnitella tarkasti, jotta sain julkaisun määräaikaan mennessä valmiiksi.

Tapasin Ruotuväen päätoimittajan Mikko Ilkon ensimmäistä kertaa viikolla 17, jolloin hän kertoi minulle pakolliset kokonaisuudet, jotka liitteeseen täytyi tulla. Hän toivoi esittelyä jokaisesta aselajista, eli maa-, meri- ja ilmavoimista. Lisäksi päätoimittaja halusi ruotsinkielisen jutun, koska Suomi on kaksikielinen maa. Muuten minulla oli vapaat kädet toteutukselle.

Kun olin saanut päätoimittajalta aiheet, jotka liitteeseen täytyi tulla, ryhdyin tosissaan miettimään, mitä itse asiassa halusin tehdä. Minun oli huomioitava se, että liite oli suunnattu kutsuntavelvollisille, 18-vuotiaille miehille. Ajattelin jo alkuvaiheissa, että minä halusin tehdä jotain aivan muuta aikaisempiin liitteisiin verrattuna. Halusin liitteestä ennen kaikkea nuorekkaan ja itseni näköisen.

Halusin näyttäviä kuvia, sillä päätin, että kuvilla oli suurin rooli liitteessäni. En halunnut suunnitella valokuvia liian tarkasti etukäteen, koska kuvattava ympäristö vaikutti huomattavasti kuvauksiin. Lisäksi olen huomannut aikaisemmilla kuvauskeikoilla, että keksin parhaat kuvaideat silloin, kun olen päässyt kuvauspaikoille. Kerron kuvaratkaisuista lisää luvuissa 3.3 ja 3.4.

Tahdoin ilmavan taiton. Taittamisen suunnittelu pohjautui lähinnä minun ja graafikon välisiin keskusteluihin. Halusin, että kuville annettiin taitossa mahdollisimman paljon

tilaa. Hain inspiraatiota taittoihin muista lehdistä, aikaisemmista liitteistä ja netistä. Taittaminen syntyi pääpiirteittäin kokeilujen kautta. Kiinnitimme keskusteluissa kuitenkin erityistä huomiota siihen, että taitosta tulisi yhtenäinen. Taittamisprosessista kerron lisää luvussa 3.4.

Pohdin juttuaiheita, jotka tukisivat liitettä ja olisivat kutsunvelvollisille tärkeitä. Ajattelin itseni kutsuntavelvollisen asemaan, ja mietin, mitkä kaikki asiat askarruttaisivat minua. Sen takia liitteiden aiheet oli loppujen lopuksi helppo keksiä. Hyödynsin ideoinnissa ennen kaikkea omia kokemuksiani armeijasta. Kutsuntavelvollisille oli kerrottava, mitä kutsunnoissa tapahtuu, miksi ne ovat tärkeitä sekä miten kutsuntoja voisi kehittää. Toisekseen johtajakoulutukseen päätyy moni varusmies, minkä takia aiheetta oli esiteltävä. Lisäksi kukaan ei voi välttyä armeijassa liikunnalta, minkä takia aion kirjoittaa siitä, miten armeijaan kannatti varautua fyysisesti.

Tahdoin liitteeseen yhden keventävän aiheen. Halusin jutun Jope Ruonansuusta, koska hän oli oiva esimerkki siitä, miten armeijassa fyysinen kunto voi kohentua. Puolustusvoimilla on myös roimasti erilaisia erikoiskoulutusmahdollisuuksia. Itse kävin erikoiskoulutuksen Ruotuväki-lehdessä, mikä oli upea kokemus. Halusin kirjoittaa erikoiskoulutuksesta, koska se voi luoda hyviä jatkumahdollisuuksia esimerkiksi töiden tai opiskeluiden kannalta. Ajattelin kirjoittaa jutun myös siitä, miten asevelvollisen kannatti varautua varusmiespalvelukseen, jos vaatteiden koot tuottivat siviilissä ongelmia. Juttu koski pientä lukijaryhmää, mutta oli varmasti sitäkin tärkeämpi heille.

Olen aina pitänyt lyhyistä jutuista, jotka kertovat napakasti, mistä on kyse. Ideoinkin juttuja, jotka olivat lyhyitä, ytimekkäitä ja informatiivisia. Yritin panostaa myös helppolukuisuuteen. Kerron kirjoittamisesta ja aihevalinnoista enemmän luvussa 3.2. Sain juttusuunnitelman valmiiksi vajaassa viikossa ja toimitin hahmotelman 16-sivuisesta liitteestä päätoimittajalle sekä puolustusvoimien ylimmille johtohenkilöille viikolla 18.

Sovimme päätoimittajan kanssa siitä, että materiaalien piti olla graafikolla 15. kesäkuuta, jota ennen päätoimittaja ja puolustusvoimien ylin johto halusivat lukea tekstit. Liitteen

oli oltava painossa viimeistään 5. heinäkuuta ja liitteen ilmestyspäiväksi sovittiin 15. heinäkuuta.

Juttu- ja kuvauskeikat tein viikkojen 19–23 välissä. Kävin haastattelemassa varusmiehiä varuskunnissa sekä tein puhelinhaastatteluja. Kirjoitin jutut yleensä valmiiksi heti haastatteluiden jälkeen. Viikolla 24 sain päätoimittajalta palautetta kirjoittamistani jutuista ja tein tarvittavat korjaukset. Viikot 24–26 käytin puolestaan taittamiseen graafikko Lassi Vehviläisen kanssa, minkä jälkeen liite oli valmis painettavaksi ja jaettavaksi.

3.2 Juttujen kirjoittaminen

Pohdin tässä luvussa hyvän kirjoittamisen piirteitä. Tavoitteenani oli kirjoittaa teksteistä mahdollisimman informatiivisia, helppolukuisia ja lyhyitä. Tekstien täytyi olla siis napakoita, koska liitteen sivumäärän vähyys loi huomattavia haasteita kirjoittamiseen. Luotin lisäksi siihen, että kuvat olivat tekstien tukena.

Kirjoittajana minun oli ennen kaikkea kiinnitettävä huomiota teksteihin, jotka olivat lukijaystävällisiä ja helppolukuisia. Panostin helppolukuisuuteen siten, että yritin välttää kirjoitusvirheitä. Virheettömyys on imagokysymys, mutta se luo myös uskottavuutta. Toisinaan virheet tuottavat myös tahatonta komiikkaa. Yritin myös välttää huolimattomia pronomien viittaussuhteita, raskaita virkerakenteita sekä monimutkaisia attribuuttikasumia. Sain helppolukuista tekstiä aikaan myös, kun kartoitin ylimääräisiä vierassanoja, erikoistermejä sekä lyhenteitä. (Suhola ym. 2005, 139–140.)

Pohdin yleensä kirjoittamisvaiheessa sitä, olinko pystynyt selittämään monimutkaiset asiat niin, että ne olivat ymmärrettäviä myös tavalliselle lukijalle. Se oli ennen kaikkea tärkeää, että ymmärsin itse, mitä olin kirjoittanut. Jouduin lisäksi miettimään sitä, että kappaleet ja virkkeet olivat riittävän tiiviitä, sillä liian pitkiin teksteihin puutui helposti. (Lintula & Valkama 2009, 206.)

Yksittäinen juttu koostuu melko usein otsikosta, ingressistä, leipätekstistä, sitaateista ja väliotsikoista. Jotta onnistuin teksteissä, minun täytyi tarkkaan miettiä, millaiseen järjestykseen asettelin jutun eri osat sekä faktat. Aineiston jäsentely tarkoittaa elementtien

puntaroimista ja järjestämistä tärkeysjärjestykseen. Jäsentely on myös erilaisten painotusten ja näkökulmien puntarointia. Olennaista jäsentelyssä on pitää huolta siitä, että kuvattava asia tulee oikeasuhtaisesti ja selkeästi esille. (Suhola ym. 2005, 127–129.)

Huomasin liitteen valmistumisen jälkeen, että panostin teksteissä kaikkein eniten otsikoihin. Otsikon merkitystä jutun vetovoiman lisääjänä ei voikaan korostaa liikaa. Pyrin ennen kaikkea naseviin otsikoihin, jotka olivat usein kolmen neljän sanan mittaisia. Mitä lyhyempi otsikko oli, sitä helpompi se oli myös taittaa. (Suhola ym. 2005, 130–131.) Käytin myös kolmessa jutussa väliotsikkoa, koska ne rytmittivät tekstejä. Väliotsikot toimivat myös juttujen luurankoina, sillä niissä oli tiiviisti ilmaistuna tekstien keskeiset viestit. Käytin väliotsikkoja myös taitollisista syistä. (Suhola ym. 2005, 137–138.)

Erottelin ingressit leipätekstistä erottuvalla värillä ja fontilla. Käytin ingresseissä kahdenlaista kirjoitustyyliä. Nojauduin ingresseissä yleistyksiin ja johtopäätöksiin sekä erilaisiin kysymyksiin. Olisinkin voinut elävöittää ingressejäni entistä monipuolisemmiksi, koska tyyli jäi liian samanlaiseksi. Luettavuuden kannalta oli tärkeää, että leipätekstin ja ingressin virkkeet sekä lauseet olivat riittävän lyhyitä. Tässä onnistuin mielestäni hyvin. (Suhola ym. 2005, 132–136.)

Tekstien helppolukuisuutta lisäsivät myös sitaatit, joita pyrin käyttämään jutuissani paljon. Jokaisen jutun fyysisessä rakenteessa on oltava rytmi, vastakkaisten elementtien vaihtelusta syntyvä jännite. Rytmia loivat sitaatit, sillä ne ovat leipätekstistä erottuvaa tekstiainesta. Sitaatit kuljettavat myös juonta sekä luovat ennen kaikkea uskottavuutta. Sitaatin avulla lukija kuulee asiat niiden henkilöiden suista, jotka ovat lähimpänä aiheiden ydintä. Lisäksi sitaatti antaa lukijalle vakuutuksen siitä, että lausunto on alkuperäisen kaltainen, eikä se sisällä toimittajan omaa tulkintaa. (Haapanen 2010, 66–77.)

Vastoin tavanomaista kirjoitustyyliäni päätin kirjoittaa osan teksteistä sinuttelu-
muotoon, koska tekstit olivat kohdistettu nimenomaan kutsuntoihin meneville miehille. Halusin, että tekstit puhuttelivat jokaista kutsuntavelvollista henkilökohtaisesti. Mielestäni sinutteluteksti oli helppolukuista. Kirjoittaminen oli minulle kuitenkin helppoa, sillä tekstit syntyivät nopeasti. Pyrin kirjoittamaan jutut aina mahdollisimman nopeasti

haastatteluiden jälkeen, koska silloin kuulemani asiat olivat tuoreessa muistissa. Olen huomannut tämän hyväksi keinoksi oman urani aikana.

Pohdin erityisen paljon kuvatekstien käyttämistä, mutta luovuin niistä kokonaan informatiivisista ja taitollisista syistä. Ajattelin, etteivät kuvatekstit tuoneet kuviin oleellista lisäinformaatiota, sillä kuvat olivat jo itsessään niin puhuttelevia. Halusin siis rikkoo rajoja, sillä Journalistisen kirjoittamisen perusteet -kirjassa (Suhola ym. 2005, 161.) väitetään, että valokuva ilman kuvatekstiä ei toimi tehokkaasti. Minä luotin siihen, että kuvani ja pääotsikkoni tukivat toinen toisiaan, eikä siksi kuvatekstejä tarvittu. Lisäksi kuvatekstit eivät olisi sopineet taittoratkaisuihimme.

Litteen tarkastamiselle oli jätettävä riittävästi aikaa, jotta tarvittavia muutoksia pystyi tekemään. Kävin erityisellä huolella läpi haastateltavien nimien kirjoitusasut sekä kaikki numerotiedot. Kun käytin sitaatteja, annoin myös haastateltavien oikolukea tekstit läpi, jotta asiasällöt pitivät paikkaansa. Näin pyrin välttämään pahimmat virheet. (Suhola ym. 2005, 147.) Kun sain tekstini valmiiksi, lähetin ne veljelleni Jarno Rannalle oikoluettaviksi. Myös hän on toimittaja. Hänen ehdotuksistaan tein tarvittavat korjaukset ja lähetin litteen päätoimittajalle luettavaksi. Myös hän esitti muutamia korjaus ehdotuksia, jotka otin korjausvaiheessa huomioon. Lopuksi teksti täytyi hyväksyttää puolustusvoimien johtohenkilöillä, joilla ei ollut moitittavaa litteestä. Johtohenkilöiden tarkastusprosessi oli puolustusvoimien pitkäaikainen tapa.

3.2.1 Pääjuttu

Litteen avausjutuksi (Ranta 2010, 2.) valikoitui loppujen lopuksi artikkelityyppinen kirjoitus siitä, mitä kutsunnoissa itse asiassa tapahtuu. Artikkelikirjoitukseni oli armeijasta tietoa jakava asiantuntijateksti. Juttutyypin mukaisesti kerroin tietoa kutsunnoista, mutta esitin myös muutaman kantaa ottavan mielipiteen. (Kuutti 2006, 13; Suhola ym. 2005, 110.) Alun perin ensimmäisen jutun piti olla puolustusvoimain komentajasta Ari Puheloisesta, mutta hänen haastattelunsa kariutui siihen, etten saanut häntä kiinni. Kutsuntatilaisuutta avaava juttu sopi kuitenkin erinomaisesti pääjutuksi, koska litteessä hän oli nimenomaan kyse kutsunnoista.

Jutun lähteinä on käytetty aikaisempia Kutsuntaliitteitä, puolustusvoimien internetsivuja sekä ennen kaikkea omia kokemuksiani armeijasta ja kutsunnoista. Kirjoitin tekstin osittain sinuttelu-muotoon, koska halusin, että artikkeli puhuttelee jokaista kutsuntavelvollista henkilökohtaisesti. Päätin poikkeuksellisesti laittaa otsikoksi kysymyksen "Mitkä ihmeen kutsunnat?", koska kyseinen otsikko kiteyttää koko liitteen ajatuksen.

3.2.2 Aselajiartikkelit

Kirjoitin jokaisesta aselajista, eli maa-, meri-, ja ilmavoimista eri artikkelit, kuten päätoimittaja oli toivonut. Käytin näissä jutuissa samaa kirjoitus- ja jäsentelykaavaa, jotta yhtenäisyys säilyi. (Ranta 2010, 4–6.) Esittelin juttujen alussa, mistä kukin aselaji oli vastuussa sekä miten varusmiehet jakaantuivat eri aselajeihin. Näiden jälkeen tuli varusmiesten näkemykset sekä sitaatit. Lähteinä käytin puolustusvoimien internetsivuja, haastatteluja sekä omaa tietämystä.

Mielestäni aselajiartikkeleita oli hyvä keventää varusmiesten näkemyksillä puolustusvoimista sekä omista palvelusajoista. Sitaatit lisäsivät helppolukuisuutta. Kuten tavoitteenani oli, halusin, että asevelvolliset pystyisivät kuvittelemaan itsensä jo armeijassa olleisiin varusmiesten asemaan. Sitaatit välittivät haastateltavan omakohtaisia tunteuksia. Tässä on suora esimerkki Kutsuntaliitteen aselajiartikkelista: "Olihan se aika-moinen fiilis, kun sai lentää ensimmäisen lentonsa ihan yksin ilman opettajaa. Se hetki jää ikuisesti mieleeni." (Ranta 2010, 6.) Toisaalta sitaatit loivat jutulle rytmiä, kuljettivat juonta ja loivat uskottavuutta. (Haapanen 2010, 65.)

Taittovaiheessa lisäsin jokaisen aselajin yhteyteen faktalaatikon, jossa luetteloin kaikki eri joukko-osastot taitollisista ja informatiivisista syistä. (Kuutti 2006, 40.) Pohdin faktalaatikon taittoratkaisua tarkemmin luvussa 3.4. Faktalaatikoista kutsuntavelvolliset pystyivät nopeasti katsomaan, missä he haluaisivat palvella. Lisäksi laitoin aselajien nettisivut näkyville erilleen laatikkoon, koska sivuilta sai lisätietoa, jos sitä halusi.

3.2.3 Henkilöhaastattelu

Halusin monipuolistaa liitteen sisältöä henkilöhaastattelulla koomikko Jope Ruonansuusta. Henkilöhaastattelussa tavoitellaan yleensä laajaa kokonaiskuvaa ihmisestä ja voimista hänen ympärillään, kun taas asiahaastattelussa välitetään ensisijaisesti tietoa. (Suhola ym. 2005, 72.) Keskityin jutussa (Ranta 2010, 7.) nimenomaan Ruonansuun omaan armeija-aikaan 1980-luvulla, jolloin ajat olivat toisin kuin nykyään. Ruonansuu oli mielestäni niin kiinnostava julkisuuden henkilö, josta kannatti kirjoittaa juttu. (Suhola ym. 2005, 67.)

Jutusta ei tullut syvää henkilöprofiilia jo tilanpuutteen vuoksi, vaan valistava, lyhyt ja viihdyttävä henkilöhaastattelu koomikon armeija-ajasta, jota havainnollistin Ruonansuun nasevilla kommentteilla. Ruonansuu on oiva esimerkki siitä, että paino ei ole esteenä armeijassa olemiselle. Hän laihdutti reippaasti armeija-aikana. Täydensin juttua faktalaatikolla, jossa kerron lyhyesti, kuka itse asiassa Ruonansuu on. Faktalaatikon tarkoituksena oli täydentää tekstin sisältöä sekä lisätä visuaalista mielenkiintoa. Faktalaatikon on kuitenkin toimittava itsenäisesti, sillä lukijaa ei voi hyppyyttää tekstin ja faktalaatikon välillä. (Karhu ym. 2005, 234.)

3.2.4 Miten grafiikka ja juttu toimivat yhdessä?

Pohdin pitkään, miten pystyisin kertomaan parhaiten eri palvelusaikojen pituuksista. Päädyin lopulta siihen, että palvelusaikojen pituuksista ei voinut kirjoittaa erillistä juttua, koska tekstistä olisi tullut liian kankea palvelusaikojen monimutkaisuuden vuoksi. Niinpä päätin käyttää grafiikkaa palvelusaikojen esittämiseen. Grafiikan ideana onkin havainnollistaa ja visualisoida informaatio niin, että vastaanottajan on se helppo ymmärtää. Selkeys on ennen kaikkea valttia. (Pesonen 2007, 55.) Lisäksi päätin, että grafiikan tueksi sopisi juttu johtajakoulutuksesta, jonka palveluspituutta sivusin myös tekstissä.

Johtajakoulutus luo monia mahdollisuuksia tulevaisuutta varten, minkä takia halusin kirjoittaa aiheesta. (Ranta 2010, 8.) Halusin luoda kosketuspinnan lukijoihin kahden johtajakoulutuksen käyneen varusmiehen kautta. He kertoivat niin johtajakoulutuksen

hyvistä kuin huonoista puolista. Heidän sitaattinsa loivat jutulle ryhtiä. Käytin juttuun myös omaa tietouttani johtajakoulutuksesta.

3.2.5 Kohderyhmäartikkelit

Halusin tasapainottaa Kutsuntaliitettä muutamalla kohderyhmäartikkelilla. Varusmiespalveluksen voi suorittaa puolustusvoimien erityisjoukossa, kuten vaikkapa soittajana varusmiessoittokunnassa tai graafikkona Ruotuväki-lehdessä. Näistä erikoiskoulutuksista ei ole hirveästi puhuttu julkisuudessa, minkä takia halusin tuoda aiheen esille omassa liitteessäni. Suoritin asepalvelukseni erikoisjoukoissa Ruotuväki-lehdessä, minkä takia tiesin paljon erikoiskoulutuksista. Hyödynsin juttuun (Ranta 2010, 11.) omaa kokemusta sekä haastattelin yhtä soittajaa. Laitoin jutun yhteyteen myös linkkipolun, josta kutsuntavelvolliset saivat lisätietoa erityiskoulutuksesta.

Joillakin kutsuntavelvollisilla saattaa olla siviilissä vaikeuksia vaatteiden kanssa painon tai pituuden takia. Sen takia halusin kertoa liitteessä (Ranta 2010, 10.) myös sen, etteivät vaatteet tuota ongelmaa armeijassa. Puolustusvoimat teettää sopivan kokoiset vaatteet vaikka mittatilaustyönä, jos sopivia vaatteita ei armeijalta löydy. Laitoin jutun yhteyteen faktalaatikon, josta kävi ilmi, mitkä vaatekoot puolustusvoimilta löytyy.

3.2.6 Kaksi uutismaista juttua

Halusin liitteeseeni monipuolisuuden vuoksi muutaman uutismaisen jutun. Puolustusvoimat on markkinoinut kuntokouluaan Suomen suurimpana, minkä takia halusin kirjoittaa aiheesta. Liikunta on siis hyvin oleellinen asia armeijassa. Luokittelisinkin juttuni uutismaiseksi artikkeliksi, koska otin jutun alussa artikkelimaisesti kantaa asiaan, enkä niinkään mennyt suoraan asiaan. Tavanomaisessa uutisessa tärkein asia kerrotaan heti alussa ja sen jälkeen vähemmän tärkeät. (Suhola ym. 2005, 100–101.) Jäsensin uutismaista tekstiä vasta kolmannessa kappaleessa. (Ranta 2010, 12.) Halusin tuoda juttuun myös inhimillisen näkökulman varusmiehen kommentilla.

Täysin puhtaan uutisen tein puolustusvoimien kutsuntamallisytemistä. Menin suoraan asiaan ja myöhemmin kerroin vähemmän tärkeät tiedot. (Ranta 2010, 13.) Puolustus-

voimien mukaan jokaisen asevelvollisen on saatava maksimaalinen hyöty armeijasta koulua ja työnhakua varten.

3.2.7 Kysymys-vastaus-artikkeli

Viimeisellä sisäsivun aukeamalla halusin vielä käsitellä varusmiesten ennakkoluuloja armeijasta. (Ranta 2010, 15.) Tiedän omasta kokemuksestani, että ennakkoluuloja on paljon. Halusin käyttää tekstiin ennen kaikkea rentoa, jopa slanginomaista kieltä, koska jutun oli tarkoitus olla humoristinen. Kysymys-vastaus-malli-artikkeli on rennonomainen teksti, jossa vastaan omiin kysymyksiini.

3.2.8 Ruotsinkielinen artikkeli

Päätoimittajan toiveesta kirjoitin myös ruotsinkielisen artikkelin, jossa asiantuntevasti kerroin tärkeimmät asiat asevelvollisuudesta. (Ranta 2010, 15.) Hyödynsin tekstiin omia kokemuksiani ja asiantuntemustani. Tarkistutin tekstin puolustusvoimien ruotsinkielisellä kääntäjällä, jotta kielivirheitä ei tullut.

3.3 Kuvittaminen

Lähes koko toimittajaurani aikana kirjoittamani jutut ovat rakentuneet ottamieni valokuvien ympärille. Valokuvilla on ollut aina suuri vaikutus teksteihini, kuten Ruotuväki-liitteen juttuihinkin. Valokuvilla olikin mielestäni suurin rooli liitteessäni, sillä niillä oli monia tehtäviä. Kuva houkuttelee ja orientoi lukijaa, täydentää tai sävyttää tekstisisältöä sekä helpottaa viestin perillemeno. (Pesonen 2007, 48.) Valokuvaus on suurin intohimonni ja halusin viestittää valokuvien kautta armeijan todellisuutta. Parhaimmillaan valokuva voi kertoa monta tarinaa, ilman, että sen ympärille olisi kirjoitettu ollenkaan tekstiä. Nykyään painetun lehden lukijan ja internet-surffaajan on vaikeaa hahmottaa ammattimaisen ja amatöörimäisen valokuvauksen eroa, mikä asetti minulle hurjasti haasteita laadukkaaseen valokuvaamiseen. (Vanhanen 2010, 118.)

Halusin liitteen kuviin ennen kaikkea vauhtia ja värikkyyttä, koska armeijassa ollaan koko ajan liikkeessä. Lisäksi itse pidän värikkäistä, vahvasti kontrastisista kuvista, koska

ne herättävät katsojan mielenkiinnon. Halusin liitteeseen myös muutaman tumman ja mustavalkoisen kuvan, koska ne tasapainottavat muuten niin värikästä liitettä.

Minulla oli aina ennen kuvaus- ja juttukeikkoja visio siitä, millaisen kuvan juttuuni halusin. Valokuvaa ei pystynyt suunnittelemaan kuitenkaan sataprosenttisesti etukäteen, koska en tiennyt, millaisessa ympäristössä pääsin kuvaamaan. Tärkeintä kuvaamisessa minulle olikin se, että valo oli riittävä ja kaunis. Toisaalta kuvattavan ympäristön oli tuettava juttua mahdollisimman paljon. Siksi annoin haastateltavien yleensä esitellä heidän palveluspaikkojaan, minkä yhteydessä myös haastattelin heitä. Samalla näin ja kuulin, mitä heidän toimintansa on, jolloin parhaimmat kuvaideat syntyivät.

Otin valokuvat yleensä noin puolessa välissä haastatteluita. Osa kuvista on lavastettuja. Jotkin kuvista ovat puolestaan täysin aitoja, sillä otin kuvia myös haastattelun aikana niin, etteivät haastateltavat huomanneet, että valokuvasin heitä. Tämä vaati oveluutta, kameran piilottamista oikeaan paikkaan ja nopeita liikkeitä. Kaiken kaikkiaan valokuvaaminen oli haastavaa, kun minun piti keskittyä sekä kuvaamiseen että haastatteluihin yhtä aikaa.

Otin valokuvat omalla järjestelmäkamerallani Nikon D80:llä ja käsittelin kuvat Adobe Photoshop -kuvankäsittelyohjelmalla. Kuvankäsittelyvaiheessa korjasin värejä sekä sävyjä ja korostin tietoisesti joitakin värejä. Vaihdoin RGB-värit myös painotuotteille sopiviksi CMYK-väreiksi. (Walker & Barstow 2005, 90.)

Halusin antaa taittovaiheessa kuville mahdollisimman paljon tilaa, sillä valokuvat olivat tärkein osa liitettäni. Pohdin liitteen valmistumisen jälkeen sitä, olisiko liitteeseen voinut varata kokonaan yhden aukeaman kuvagallerialle, jossa olisi esitetty laajasti puolustusvoimien toimintaa kuvien kautta. Se olisi voinut olla hyvä visuaalinen lisä liitteelle. Keron kuvista lisää luvussa 3.4.

3.4 Taittaminen

Taittamisella oli luonnollisesti suuri rooli liitteessä valokuvien ja tekstien ohella. Taitoin liitteen yhdessä Ruotuväki-lehden graafikon Lassi Vehviläisen kanssa. Minä vastasin

ideoinnista ja graafikko käytännön taitto-työistä. Halusimme ennen kaikkea nuorekkaan liitteen, joka poikkisi edeltävistä liitteistä uudennlaisilla taittoratkaisuilla. Halusimme il-
mavan taiton, jossa kuville oli annettu reippaasti tilaa. Kuvathan olivat liitteen tärkein
elementti.

Halusimme myös selkeän ja luettavan kirjaintypografian, minkä vuoksi valitsimme lei-
pättekstin fontiksi Times New Romanin, joka kuuluu päätteelliseen antiikva-
fonttiperheeseen. Meidän mielestämme Times New Roman toimi erinomaisesti painet-
tuna tekstinä. (Ulpovaara 2009, 3.) Antiikva-fonttien helppolukuisuus perustuu sen kir-
jainmuodoissa oleviin kontrasteihin, eli kirjaimen muodostavien viivojen paksuusvaih-
teluihin. Ne helpottavat kirjaimien muotojen hahmottamista sekä tavujen, kirjaimien ja
sanojen tunnistamista ja lauseiden lukemista. (Huovila 2006, 95.)

Halusimme ujuttaa erittäin helppolukuisen Times New Romanin rinnalle graafista ja
rohkeaa ilmettä, jota Rockwell edustaa. Päätimme käyttää egyptienne-fonttiperheeseen
kuuluvaa fonttia kansitekstiin, ingresseihin, väliotsikoihin, faktalaatikoihin ja grafiik-
kaan. Egyptienne on fonttityyli, jossa yhdistyvät antiikva ja groteski. Groteski on tasa-
paksuinen, yksinkertainen ja päätteetön tikkukirjain, kun puolestaan antiikvassa on kir-
jaimen päätteet. Rockwell-fontissa on siis kirjainten päätteet, jotka ovat groteskille tyy-
pillisesti saman paksuiset kuin kirjaimen runko. (Huovila 2006, 90–93.) Otsikko- ja an-
fangifonttina käytimme päätteetöntä Asenine-fonttia, joka meidän mielestämme oli
riittävän radikaalinen fontti kiinnittämään lukijan huomion.

Emme pelänneet myöskään käyttää tyhjää tilaa, sillä se rytmittää, ohjaa katsetta, keven-
tää, jäsentele ja antaa lukijalle "tilaa ajatella". Tyhjä tila on varsinkin tehokas kontrastin
luoja ja se vaikuttaa myös julkaisun vaaleus- ja tummuusvaikutelmaan. Käytimme tyhjää
tilaa esimerkiksi kuvien ympärillä ja otsikoiden ympärillä sekä marginaaleissa. Varoim-
me kuitenkin sattumanvaraista tyhjää tilaa, sillä se ei toimi edukseen, vaan luo mieliku-
van siitä, että aineisto on loppunut tai jokin asia on unohtunut. (Pesonen 2007, 47.)

Kokoonnuimme monena päivänä pohtimaan eri taittoratkaisuja. Haimme inspiraatiota
internetistä, ulkomaalaisista aikakauslehdistä ja aikaisemmista Ruotuväki-lehdistä. Eri-

tyisen tärkeää meille oli yhtenäinen taitto, joka luotiin toistuvilla elementeillä. Esimerkiksi kannessa oleva sininen väri toistuu jokaisella sivulla, jokaisella sisäsivulla on samanlainen sivunumero sekä liitteen nimi. Lähes jokaisen jutun leipätekstin alussa on anfangi, joka on muuta tekstiä suurempi. Sillä korostettiin visuaalisesti tekstin alkua. (Pesonen 2007, 46.)

Taittoratkaisut syntyivät kuitenkin loppujen lopuksi kokeilujen kautta. Esimerkiksi etu- ja takasivusta tuli aivan erilainen kuin alun perin piti.

3.4.1 Etu- ja takasivu

Etu- ja takasivu olivat luonnollisesti liitteen tärkeimmät sivut. Ne joko houkuttelivat lukemaan liitteen muita sivuja tai ei sitten ollenkaan. Halusin kansikuvaksi ehdottomasti huutavan naissotilaan, koska siinä oli asennetta, jota myös sotilalta vaaditaan armeijassa. Lisäksi naiset ovat armeijassa vähemmistönä, minkä takia halusin tuoda myös heitä esille.

Otin kansikuvan, kun olin juttukeikalla Kauhavan Lentosotakoulussa Pohjanmaalla. Kuvan ottaminen oli vaikeaa, sillä oikean ilmeen saaminen tuotti hankaluuksia. Käsinkin naissotilaan kuitenkin juosta monta kertaa kameraa kohti, ja lopulta sain haluamani kuvan.

Huomasimme taittovaiheessa, että kuva ei kuitenkaan toiminut sellaisenaan etu- ja takasivulla, vaan päätimme rajata radikaalisti kuvan vain etusivulle. Onnistuimme rajauksella jäntevöittämään kuvaa, tehostimme viestiä sekä loimme lisää dramatiikkaa. (Pesonen 2007, 53.) Ehdotin graafikolle, että kuva muutettaisiin mustavalkoiseksi ja sivun pohjaväriksi tulisi musta. Itse olen aina pitänyt mustista valokuvista sekä taittoratkaisuista, koska ne luovat dramatiikkaa ja mystisyyttä. Halusimme kuitenkin selkeyttää etusivua sinisellä tehostevärillä, koska se on tunnetusti rauhoittava väri. Nyt etusivu oli draamatyisen koukuttava, mutta silti selkeä. (Pesonen & Tarvainen 2003, 54.) Sama sininen väri toistuu myöhemmin juttujen ingresseissä, teemoissa sekä Ruotuväki Kutsuntaliite 2010 -tunnuksesta. Tämä luo yhtenäisyyttä taittoon. Selitän luvussa 3.4.2. tarkemmin liitteen teemoista sekä tunnuksesta.

Koska kuvarajauksen jälkeen takasivu jäi tyhjilleen, päätin, että takasivulle tulisi teksti, joka kiteyttäisi koko liitteen ajatuksen. Pitkän pohdinnan jälkeen keksin lauseen "Löydä oma paikkasi intissä", mikä tiivistää täydellisesti liitteen sisällön.

3.4.2 Sivut 2–3

Sisäsivujen ensimmäinen aukeama on ikään kuin koko liitteen esittelysivu. Ensimmäisellä sisäsivulla on kutsuntojen esittelyartikkeli sekä liitteen tekijät. (Katso kuva seuraavalta sivulta.) Jutun ingressi erottuu muusta tekstistä typografisesti. Se on ladottu muuta tekstiä suuremmalla kirjasinkoolla. Lisäksi fontin sininen väri on samanlainen kuin kannessa. (Suhola ym. 2005, 132.) Sama ingressiajatus toistuu myös muissa liitteen jutuissa.

Koska kutsuntatilaisuudesta ei voinut vielä saada tuoretta kuvaa, tehtiin tilaisuudesta hauska ja kuvitteellinen piirroskuva tietokoneella. Piirros on elävöittävä ja se havainnollistaa tekstisisältöä. (Pesonen & Tarvainen 2003, 52.)

Myös sivujen numerointi alkaa tältä aukeamalta. Sivunumeroiden mustavalkoinen teema on suoraan etusivulta. Kolmossivulla alkaa toistua myös Ruotuväki Kutsuntaliite 2010 -tunnus, jonka sininen ja musta väri ovat etusivulta. Kolmossivulle olen puolestaan nostanut viisi erilaista teemaa, jotka olivat mielestäni liitteen tärkeimmät jutut. Muutamaa teema-aihetta on korostettu valokuvilla visuaalisuuden takia. Teemat on helppo huomata jatkossa sivujen reunoilta, joissa palleroiden väri ja numero muuttuu teeman mukaan.

Kutsuntaliitteen ensimmäinen sisäaukeama.

3.4.3 Sivut 4–7

Kuten sivujen reunoilta näkyy, on ensimmäinen pallo muuttunut ykköseksi ja siniseksi teeman mukaisesti. (Katso kuva seuraavalta sivulta.) Meille oli graafikon kanssa tärkeää, että jokaisesta aselajijutusta saataisiin mahdollisimman symboloiva kuva. Kutsuntaliitteen sivulla neljä on kuvattu ylhäältäpäin kuva, jossa sotilaat harjoittelevat kaupunkitaistelua Santahaminassa. Halusin kuvaan ennen kaikkea vauhdikkuutta, koska kaupunkitaistelu on nopeatempoista toimintaa. Kuvakulma on ylhäältä, koska se mahdollisti kaupunkitaistelulle tyypillisten rakennusten seinien kuvauksen. Kutsuntaliitteen sivulle viisi halusin ehdottomasti kuvan merellä seilaavasta sotilasveneestä, koska se oli ensimmäinen mielikuvani merivoimista.

Päätimme käyttää pystykuvia ja yhden palstan taittoa, koska näin joukko-osastojen esitelyteksteihin saatiin riittävä tila. Emme myöskään kehystäneet faktalaatikoita taustavärillä tai viivoilla, koska taitosta olisi tullut liian ahdas. Päätimme sen sijaan erottaa faktalaatikat teksteistä tummennetuilla teksteillä sekä mustilla ajatuspalloilla. Yksi palsta on tässä taittomallissa riittävän leveä, joka mahdollistaa tekstin sujuvan lukemisen. (Pesonen 2007, 38–39.)

Joukko-osastolistan yhteyteen päätimme laittaa myös puolilympyrän, joka jatkuu seuraavalle aukeamalle peilikuvana. Tarkoituksena oli luoda illuusio aseiden tähtäimestä, kun puolilympyröistä muodostui kokonainen ympyrä. Sommittelimme mustavalkoisella tyylillä myös jokaisen aselajin nettisivut, jos lukija halusi lisätietoa. Jope Ruonansuun haastattelu sivulla seitsemän oli taitettava samoin tavoin kuin aselajijutut, jotta yhtenäinen linja säilyi. Ruonansuun kuva ei ole minun ottamani, vaan hänen managerinsa.

Sisäsivun toinen aukeama, jossa kummaltakin reunalta näkyy, että pallon väri on muuttunut siniseksi ja numeroksi on tullut yksiköiden teeman mukaisesti. Joukko-osastolistan lomitse menee myös puolilympyrä.

3.4.4 Sivut 8–9

Lähes neljän identtisen sivun jälkeen päätimme rävyttää tällä aukeamalla. Sivun yhdeksän on varattu vain kuvalle, joka varmasti kertoo, mistä sivun kahdeksan jutussa ja johtajakoulutuksessa on kyse. Kuva on aidosta tilanteesta, jossa alikersantti huutaa alaisilleen. Kuvasta tuli liitteen paras kuva, sillä siinä on asennetta parhaimmillaan. Sen takia sivulle kahdeksan ei ole laitettu kuvaa ollenkaan, vaan tekstin rinnalle grafiikka, joka tuki tekstiä. (katso luku 3.2.4)

3.4.5 Sivut 10–11

Tässä aukeamassa on panostettu siihen, että katse kiinnittyy ensimmäisenä kahteen isoon kuvaan. Kuvat on sommiteltu ylhäälle, josta ne ponnahtavat katsojan silmille. Ne kertovat sekä viestittävät selkeästi, mistä teksteissä on kyse. Sivun kymmenen kuva on kuvattu alhaaltapäin, koska olen halunnut sommitella kuvan etualalle ison kengän, jotta se tulee varmasti hyvin esille. Jutussa puhutaan isoista ja pienistä vaatteista.

Myös sivun yksitoista kuva on kuvattu alhaaltapäin, jotta sotilaan soitin tulee riittävästi esille. Tämä kuva välittää tunnelman armeijan erityiskoulutuksesta. Aukeaman kuvat otin juttukeikkojen yhteydessä.

3.4.6 Sivut 12–13

Kyseinen aukeama on puolestaan mielestäni taitollisesti hienoin. Tässä on eniten sitä, mitä halusin liitteeltä: hienoja kuvia ja ilmavaa taittoa. Päätimme siis hieman modernisoida tämän aukeaman taittoa edellisestä aukeamasta. Vedimme kummankin sivujen palstat leveiksi, minkä ansiosta keskelle jäi raikas tyhjä tila. Se myös mahdollisti myös tilan kolmannelle kuvalle sivun ylälaitaan.

Aukeaman kolme kuvaa on jälleen tekstien tukena. Sivulla 12 on artikkeli, jossa kerrotaan, että armeija tarjoaa Suomen suurimman kuntokoulun. Niinpä aukeaman ensimmäinen kuva vasemmalta kuvastaa hyvin sen, että hyvää kuntoa tarvitaan esimerkiksi kaivamistöihin. Aukeaman keskellä on puolestaan kuvituskuvana vettä juova sotilas.

Kuva tukee sitä ajatusta, että liikuntakoulutuksessa joutuu kovalle. Kolmas kuva oikealta on kaunis henkilökuva, jossa sotilas katsoo tyytyväisesti ulos. Kuva symbolisoi sitä, että sotilas oli löytänyt itselleen mieluisan palveluspaikan. Sivun 13 juttu käsitteli sitä, että jokaiselle sotilaille on löydettävä itselle mahdollisimman mieluinen tehtävä.

3.4.7 Sivut 14–15

Viimeisellä aukeamalla halusin vielä leikitellä kolmella kuvituskuvalla ja näyttää omaa osaamistani valokuvaajana. Sivun 14 kolme kuvaa sopii taitollisesti sivun 15 kahden jutun kanssa. Otin kuvien ympärille kummastakin jutusta yhden sitaatin, jotta aukeaman taitto olisi yhtenäinen ja kuvat tukisivat tekstejä.

4 Työn arviointi

Olen erittäin tyytyväinen valmiiseen Kutsuntaliitteeseen, mutta parannettavaa jäi. Arvioin tässä luvussa onnistumisiani niin kirjoittajana, kuvaajana kuin taittajana. Analysoin myös koko opinnäytetyöprosessia.

4.1 Jutut

Eniten minulla jäi petrattavaa teksteihin, joista olisin voinut saada entistä monipuolisempia, sillä jutuista tuli liian samanlaisia. En pystynyt osoittamaan niitä kaikkia taitoja, joita minulla kirjoittajana on. Osasyynä tähän oli kiire aikataulu. Jouduin tekemään liian monta asiaa yhtä aikaa, sillä olin kirjoittamisen lisäksi vastuussa kuvittamisesta ja taitosta. Olin liitteen teon aikaan myös päivittäin töissä, mikä asetti lisähaasteita.

Saavutin kuitenkin sen tavoitteen, että tekstit olivat helppolukuisia onnistuneiden jutturakenteiden ansiosta. Vaikka tekstit olivat liian samanlaisia, aiheet olivat monipuolisia. Onnistunein ja erilaisin juttu oli kysymys-vastaus-tyylinen juttu ennakkoluuloista. Sivulla 15 oleva juttu on kirjoitettu rennolla, mielenkiintoisella otteella, mitä minun olisi pitänyt viljellä entistä enemmän. Toisekseen kirjoittamisessa on tärkeää, ettei asiavirheitä ja kielioppivirheitä synny. Yhdestäkään asiavirheestä minulle ei valitettu jälkeenpäin. En ole saanut myöskään palautetta kirjoitusvirheistä, mihin minun täytyy olla tyytyväinen. Lisäksi toimittajille deadlinet ovat tärkeitä, ja minä toimitin jutut aikataulun mukaisesti graafikolle.

4.2 Kuvat

Panostin liitteessä eniten valokuviiin, joihin olin erittäin tyytyväinen. Kuten tavoitteenani oli, kuvat olivat vauhdikkaita, värikkäitä, mielenkiintoisia ja puhuttelevia. Kuvat ovat tarkoin mietittyjä ja jokaiselle kuvalle on perusteltu paikka liitteessä. Yhtäkään kuvaa en ottaisi pois. Panostin myös kuvankäsittelyyn. Pidän vahvasti sävytetyistä ja kontrastisista kuvista, koska ne erottuvat painotuotteesta.

4.3 Taitto

Liitettä on mielestäni mukava ennen kaikkea silmällä, sillä taitto on kevyttä, visuaalisesti onnistunut ja raikas. Olin tyytyväinen lopputulokseen, jossa kuville annettiin iso rooli. Onnistuimme luomaan myös yhtenäisen taiton toistuvilla elementeillä.

Jäin pohtimaan eniten sitä, olisiko faktalaatikot voineet toteuttaa jotenkin toisin. Ne eivät välttämättä erotu riittävän hyvin muusta tekstistä, sillä faktalaatikoiden ympärillä ei ole kehyksiä tai muusta pohjasta erottuvaa väritaustaa.

4.4 Prosessin arviointi

Itse Kutsuntaliitteen suunnittelu, valmistelu ja toteutus sujuivat hyvin, sillä suurempia ongelmia minulla ei ollut. En ollut kuitenkaan riittävästi huomionnut suunnittelussa sitä, että kävin joka päivä myös töissä liitteen teon aikana. Tämä näkyi hieman liitteen tekstin laadussa.

Opinnäytetyön raportin tekeminen tuotti suuria ongelmia, sillä en saanut sitä millään edistymään. Kun olin saanut Kutsuntaliitteen valmiiksi, ryhdyin välittömästi tekemään opinnäytetyöraporttia, mutta muutamassa viikossa iski täydellinen motivaation puute. En tehnyt kukaan raportille yli vuoteen mitään, kunnes otin itseäni niskasta kiinni ja ryhdyin jälleen työstämään raporttia.

Minulla oli myös hankaluuksia hahmottaa, mitä kaikkea opinnäytetyöraporttiin piti kirjoittaa. Uskon kuitenkin, että aivan viime hetkillä sain ajatuksen siitä, mitä lopputyön raporttiin piti kirjoittaa. Voisinkin luonnehtia koko prosessia varsin opettavaiseksi, jossa olen kehittynyt kuvaajana, taittäjana ja toimittajana.

Lähteet

Aikakauslehtien Liitto 2009. TOOLS Asiaa aikakauslehtien liitteistä. Luettavissa:
<http://www.digipaper.fi/aikakauslehtienliitto/5010/>. Luettu: 11.11.2011.

Haapanen, L. 2010. "Ei vittu, mennään röökille." Tutkimus sitaattien tehtävistä ja tekemisestä kaunokirjallis-journalistisissa lehtijutuissa. Pro gradu. Helsingin yliopisto.
Luettavissa:

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/62972/eivittum.pdf?sequence=1>. Luettu: 12.11.2011.

Huovila, T. 2006. ”Look” visuaalista viestisi. Tapanila Huovila ja Inforviestintä. Helsinki.

Karhu, M., Salo-Lee, L., Sipilä, J., Selänne, M., Söderlund, L., Uimonen, T. & Yli-Kokko, P. 2005. Asiantuntija viestii ajatuksesta vaikutukseen. Kirjoittajat ja Inforviestintä Oy. Helsinki.

Kuutti, H. 2006. Uusi mediasanasto. Atena Kustannus Oy. Jyväskylä.

Lintula, A. & Valkama, M. 2009. Nuoren toimittajan elonjäämisopas. Gummerus Kustannus Oy. Jyväskylä.

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta. 2008. Suomalaisen mielipiteitä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, maanpuolustuksesta ja turvallisuudesta 2008. Luettavissa:
http://www.defmin.fi/files/1320/raportti_08_netiversiosuomi.pdf. Luettu: 13.11.2011.

Pesonen, E. 2007. Julkaisijan käsikirja. WSOYpro/Docendo-tuotteet. Jyväskylä.

Pesonen, S. & Tarvainen, J. 2003. Julkaisun tekeminen. Docendo Finland Oy. Jyväskylä.

Ranta, N. 2010. Ruotuväen Kutsuntaliite 2010. Puolustusvoimat. Helsinki.

Suhola, A., Turunen, S. & Varis, M. 2005. Journalistisen kirjoittamisen perusteet. Oy Finn Lectura Ab. Helsinki.

Ulpovaara, E. 2009. Typografia Verkkomultimedia ICT1tn004. Luettavissa:
http://myy.haaga-helia.fi/~ict1tn004/materiaalit/viikko5_typografia/typot.pdf. Luet-
tu: 14.11.2011.

Vanhanen, H. 2010. Paljastavat kuvat. Valokuvakeskus Nykyaika ja Hannu Vanhanen. Tampere.

Walker, M. & Barstow, N. 2005. Digikuvan värinhallinta & -korjailu. Docendo Finland Oy. Jyväskylä.

Liitteet

Liite 1. Ruotuväen vuoden 2010 Kutsuntaliite